

Doamna Van den Besh îmbătrânea. Și cum, până în acel moment – grație fizicului ei și a ceea ce s-ar putea numi, cel puțin până la căsătoria nesperată cu Jérôme Van den Besh, o „vocație“ –, avusese mai mulți prieteni decât prietene, constata că, odată cu bătrânețea, își făcea loc o singurătate care o ducea la disperare și o făcea să se agațe de primul venit, de prima venită. A găsit în Paule o companie ideală, chiar în virtutea relațiilor lor de afaceri. Apartamentul de pe avenue Kléber era cu fundu-n sus, așa că Paule trebuia să treacă pe-acolo aproape în fiecare zi și doamna Van den Besh găsea mii de motive ca s-o rețină. Pe deasupra, această Paule, în ciuda aerului ei aparent distrat, părea să fie foarte bună prietenă cu Simon și, deși căutase în zadar cel mai mic semn al unei complicități mai clare între ei, doamna Van den Besh nu se putea împiedica să-i arunce câte-o otheadă sau vreo aluzie care o lăsa indiferentă pe Paule, dar îl făcea pe Simon să-și iasă din fire. Așa că într-una din seri l-a văzut, palid și epuizat, luând-o de braț

și amenințând-o – pe ea, pe mama lui! – că o va trata cumplit dacă „strică” totul.

— Ce să stric? Vrei să-mi dai drumul? Te culci cu ea sau nu?

— Ți-am zis o dată că nu.

— Și-atunci? Dacă nu se gândește la asta, o fac eu să se gândească. E exact ce-ți trebuie. N-are doisprezece ani. O duci la concert, la expoziții, Dumnezeu mai știe unde... Crezi că asta o amuză? Prostuțule, nu înțelegi...

Dar Simon ieșise. Se întorsese de trei săptămâni și trăia prin Paule, pentru Paule, din cele câteva ore pe care ea i le acorda uneori în timpul zilei, fără să o părăsească decât în ultimul moment și ținându-i mâna într-a lui încă o clipă, ca eroii romantici de care atâta își bătuse joc. Așa că a fost îngrozit în ziua în care, decorarea livingului fiind terminată, mama lui a hotărât să dea o masă și s-o invite pe Paule. A adăugat că îl va invita și pe Roger, partenerul oficial al lui Paule, ca și pe alte zece persoane.

Roger a acceptat. Voia să-l vadă mai de-aproape pe micuțul dandy caraghios care o urma pe Paule peste tot și despre care ea îi vorbea cu o afecțiune ce îl liniștea pe Roger mai mult decât dacă ar fi fost rezervată. În plus, avea remușcări față de Paule pentru că o neglija de o lună. Era însă copleșit de Maisy, de prostia ei, de corpul ei, de scenele îngrozitoare pe care i le făcea, de gelozia ei morbidă și, în cele din

urmă, de pasiunea neașteptată pe care o manifesta pentru el și pe care i-o arunca în față zi de zi, cu o lipsă de pudoare așa de desăvârșită, încât îl fascina. Avea impresia că trăiește într-o baie turcească, se gândea vag că era ultima pasiune sinceră pe care avea s-o stârneasă în viața lui și ceda, o contramanda pe Paule – care spunea cu o voce egală: „Foarte bine, dragul meu, pe mâine“ – înainte să se întoarcă în budoarul îngrozitor în care Maisy, cu ochii în lacrimi, îi jura să-și sacrifice cariera dacă el ar dori asta. Roger se observa curios, se întreba până în ce punct va putea suporta stupiditatea acelei relații, apoi o lua în brațe, ea începea să gângurească și frazele pe jumătate idioate, pe jumătate grosolane pe care ea i le murmură îi produceau o excitație erotică cum rareori cunoscuse. Acest Simon, care-i ținea companie lui Paule, cu toată modestia, pica deci foarte bine. De îndată ce va termina cu Maisy, va pune din nou lucrurile în ordine și, de altfel, o va lua de soție pe Paule. Nu era sigur de nimic, nici de el însuși: sigurul lucru de care fusese vreodată sigur era iubirea de nezdrun-cinat a lui Paule și, de câțiva ani, de propriul sentiment de afecțiune pentru ea.

Roger a sosit ceva mai târziu și, dintr-o privire, și-a dat seama că era genul de dineu la care se va plictisi de moarte. Paule îi reproșa adesea lipsa de sociabilitate și, într-adevăr, în afara muncii sale, nu se vedea cu nimeni, dacă nu era într-un scop foarte

precis, sau altfel, doar cu Paule și cu încă un prieten, ca să mai stea de vorbă. Locuia singur, nu suporta reuniunile mondene, prea frecvente la Paris, îi venea imediat să fie grosolan sau să plece. Se aflau acolo câteva persoane alese, cunoscute în mediul lor sau din jurnale, amabile pe deasupra și cu care puteai vorbi despre teatru în timpul mesei, sau despre cinema, sau – ceea ce era mai rău – despre dragoste și relațiile dintre bărbați și femei, subiect de care Roger se temea cel mai mult, pentru că avea impresia că nu știe nimic despre asta sau cel puțin că este incapabil să exprime cunoștințele pe care le avea. A salutat pe toată lumea cu aerul lui arogant, cu trupul lui masiv, cam țeapăn și, ca de fiecare dată, lăsând încă de la sosire impresia că a picat prost, declanșând un curent nefavorabil. Impresie pe jumătate îndreptățită, pentru că provoca mereu o diversiune, într-atât de greu părea să-i fie, încă de la început, să se integreze într-o conversație, ceea ce făcea ca multe femei să-l considere seducător. Paule purta rochia care îi plăcea lui mult – una neagră, mai decoltată decât altele – și, aplecându-se către ea, i-a zâmbit cu recunoștință pentru ceea ce însemna: pentru el, era singurul om familiar din locul acela. Ea a închis ochii pentru o clipă, dorindu-și cu disperare ca Roger s-o ia în brațe. El s-a așezat alături și, numai în acel moment, l-a văzut pe Simon nemișcat, s-a gândit că trebuia să sufere din pricina prezenței lui și și-a retras instinctiv

brațul cu care o ținuse pe Paule. Ea s-a întors și, în mijlocul conversației generale, s-a lăsat brusc o tăcere în trei, pasionată de ambele părți, care n-a fost întreruptă decât de gestul lui Simon, înclinându-se ca să-i aprindă țigara lui Paule. Roger îi privea, se uita la silueta înaltă a lui Simon, la profilul lui serios, puțin cam prea fin, aplecat către profilul grav al lui Paule și mai că-i venea să izbucnească într-un râs nepolitic. Erau rezervați, sensibili, bine-crescuți, el îi aprindea țigara, ea îi refuza trupul, totul nuanțat și zicând: „Mulțumesc, nu, mulțumesc“. El, Roger, era dintr-o altă specie, o curvuliță îl aștepta cu plăcerile ei cele mai ordinare și, după ea, noaptea pariziană și mii de întâlniri; apoi, în zori, o muncă epuizantă, aproape manuală, cu bărbați ca el, ruși de oboseală, a căror meserie o făcuse și el. În același moment, Paule a zis: „Mulțumesc“ cu vocea ei calmă și el nu s-a putut împiedica să-i ia mâna, să i-o strângă ca s-o aducă înapoi la el. O iubea. Băiețașul ăsta putea foarte bine s-o ducă pe la concerte sau muzee, însă nu va pune mâna pe ea. S-a ridicat, a luat un pahar cu whisky de pe o tavă, l-a dat pe gât și s-a simțit mai bine.

Dineul s-a petrecut așa cum prevăzuse. A scos câteva mormăituri, a încercat să vorbească și nu s-a trezit decât la sfârșit, când doamna Van den Besh l-a întrebat, cu o vădită dorință ca el să afle, dacă știa cu cine se culcă X? A răspuns că nu-l interesa mai mult decât să știe ce mânca respectivul, că îi era

absolut egal și că lumea ar face mai bine să se ocupe de masa oamenilor și nu de patul lor, lucru care i-ar atrage mai puține neplăceri. Paule a început să râdă, pentru că răsturnase astfel toată conversația din seara aceea, și Simon n-a putut să nu o imite. Roger băuse prea mult, se clătina un pic când s-a ridicat și nu a remarcat că doamna Van den Besh îi arăta, fando-sindu-se, scaunul de lângă ea.

— Mama vă roagă să veniți, i-a zis Simon.

Se aflau unul în fața celuilalt. Roger îl privea și căuta confuz pe chipul lui o bărbie flască sau o gură apatică, fără să le găsească însă, ceea ce l-a indispus.

— Și Paule probabil că vă caută?

— Mă duc, a zis Simon întorcându-i spatele.

Roger l-a apucat de cot. Dintr-odată era furios. Băiatul îl privea surprins.

— Așteptați... vreau să vă întreb ceva.

Se cercetau, conștienți amândoi că nu era nimic de spus deocamdată. Însă Roger se mira de gestul pe care-l făcuse, iar Simon era atât de mândru, încât a zâmbit. Roger a înțeles și i-a dat drumul.

— Voiam să vă cer o țigară de foi.

— Imediat.

Roger l-a urmărit cu privirea. Apoi a venit la Paule, care stătea de vorbă într-un grup, și a luat-o de braț. Ea l-a urmat și l-a întrebat îndată:

— Ce-ai vorbit cu Simon?

— I-am cerut o țigară de foi. De ce te temeai?